

ARASINAV ÖNCESİ GÜMÜŞ NOT

İŞLETMELERDE SOSYAL SORUMLULUK VE ETİK

Her birey ve toplumsal rol için sorumluluk söz konusudur. Sorumluluğun **vicdani** bir boyutu bulunmaktadır. Yani sorumluluk aslında **vicdani bir konudur**.

Etik, törel davranış kurallarının, yasalarının ve ilkelerinin toplamı.

Toffler'e göre insanın niçin sorumsuzca davrandığı konusunda dört temel husus:

- Karakter,
- Bilgiye dayalı nedenler,
- Beklenmeye dayalı nedenler ve
- Yargılamaya dayalı nedenler.

İşletmelerin Sosyal Sorumluluklarıyla İlgili Yaklaşımlar:

"klasik yaklaşım" ve "modern yaklaşım" veya "Friedman Yaklaşımı" ve "İş Döngüsü Yaklaşımı" şeklinde gruplandırılabilir.

İşletmeler kâr amaçlı kurumlardır, işletme sahipleri ve hissedarları için kâr hedefleri belirler.

İŞLETMELERİN GELECEĞİ ETKİLEME POTANSİYELLERİ VARDIR.

İşletmelerin sosyal sorumluluklarıyla ilgili aleyhte görüşler:

- Kârın maksimizasyonu asıldır.
- Sosyal sorumluluk işletme için maliyet etkenidir.
- Sosyal sorumluluk faaliyetlerinin bedelini toplum ödemelidir.
- İşletmeler sosyal yeteneklere sahip değildir.
- İşletmenin esas amacını aksatır.
- Sosyal sorunlardan işletmeler sorumlu değildir.

KANT iyi iradeyi ödevle bağlamıştır. Bir ödevi yerine getirdiysek iyi bir iş yapmışızdır.

Kant'a göre bir davranışın doğru olması ahlaki olmasına bağlıdır.

Paydaşların temel hakları şunlardır:

- Dağıtıldığında kâr payı almak,
- Sermaye artırımında rüçhan hakkını kullanmak,
- Genel kurulda yönetimi belirlemek ve gündemdeki diğer konularda oy kullanmak,
- İşletme faaliyetlerine ilişkin yıllık almak,
- Sahip olduğu hisseleri başkalarına satabilmektir.

Normatif ahlak üçe ayrılmakta:

- 1) Sonuçsalci ahlak (teleolojik ahlak)
- 2) Ödev ahlakı (deontolojik ahlak): Kant ahlakı, haklar teorisi ve adalet teorisi
- 3) Erdem ahlakı

ARASINAV ÖNCESİ GÜMÜŞ NOT

İŞLETMELERDE SOSYAL SORUMLULUK VE ETİK

Peter French'a göre ise işletmeler amaçlar yönünde davranmalıdır ve faaliyetlerinden etik açıdan sorumlu tutulmalıdır. *French'e göre işletmeler kendi "işletme iç karar yapısı"na göre hareket etmelidir.*

Etkilenenler analizi işletmenin ve etkilenenlerin etik prensiplerine uyum sağlamasını sağlar.

Etkilenenler bakış açısı, işletmelerin ekonomik amaçlarını gerçekleştirebilmesini hem de etik prensiplere göre hareket etmesini sağlar.

Patricia Werhane'a göre, bir grubun bir diğerinin çıkarını gözeterik davranmasının dayandığı temel **güven ve bağlılıktır.**

Etikle ilgili önemli konular şunlardır: Mali skandallar, yolsuzluklar, rüşvet, adam kayırma, mobbing, nepotizm, taciz...

Tarihi süreç içinde **ahlak** üçe ayrılır:

- *Eski Yunan ahlakı*
- *Kant ahlakı*
- *Kant sonrası modern ahlak (değerler ahlakı)*

Eski Yunan ahlakının temeli **MUTLULUK AHLAKI** olup, daha çok mutluluğa ulaşmanın yolları araştırılır.

- Borden ve Hoper'in "**Bankacılık ve İş Ahlakı**" adlı kitapları ilk iş ahlakı kitabıdır.
- Britanya'da 1920'de kurulan **Endüstriyel Yönetim Enstitüsünün** geçmesiyle birlikte iş ahlakı disiplini tamamen işletmecilik kapsamında görülmeye başlanmış ilahiyat, felsefe ve iktisattan bağımsızlaşmıştır.

Kant'ın Ödev Ahlakı: (Deontoloji): Kant'ın ahlakında esas olan mutluluk ya da fayda değil, **MUTLULUĞU HAK ETMEK VE DOĞRU OLMAKTIR.**

Faydacılığın savunucuları Jeremy Bentham ve John Stuart Mill

Meta-etik (kavramsal) düşünme: Ahlaki olarak iyi ve doğru ifadelerin anlamı ve işlevi nedir?

HAZCILIK

- İyi demek haz demektir; haz veren her şey iyi, acı veren her şey ise kötüdür.
- Aristippos'a göre her davranışın nedeni, mutlu olma isteğidir ve hayatın amacı hazdır.
- Haz, insanı insan eden duygudur.
- Plato, Aristotle, Mill, Moore, Sidgwick, Ross, Broad ve Epikuros da hazcılığı tartışan filozoflardandır.
- Bir hazcı için acı bile iyi bir yol olabilir ya da ahlaki açıdan iyi ve doğru olarak kabul edilebilir.

Gizlilik: Vatandaşların kendilerine ait kişisel bilgileri, hükümetten, diğer kurum ve kişilerden, çalışanlardan koruma hakları olduğuna işaret eder.